

LUYU 6.1.1.1.1
GBMM.001.00000000
no: 16.12.2007
sayı: 2003/550

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Fındık, Karadeniz Bölgesinin temel, Türkiye'nin önemli tarım ürünlerindendir. Fındığın bahçede yetiştirmeden başlayıp toplama, işleme, depolama, tüketim iç ve dış ticaret, fiyat oluşumuyla sürüp giden çeşitli sorunları bulunmaktadır. Fındık tarımı ve piyasasındaki sorunların araştırılarak, ürünün ekonomik ve sosyal olarak en verimli şekilde değerlendirilebilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1. Murat ÖZKAN - Giresun
2. Mehmet ŞANDIR - Mersin
3. Abdülkadir AKCAN - Afyonkarahisar
4. Bekir AKSOY - Ankara
5. Oktay VURAL - İzmir
6. Süleyman Latif YUNUSOĞLU - Trabzon
7. Süleyman Nevzat KORKMAZ - Isparta
8. Cemaleddin USLU - Edirne
9. Akif AKKUŞ - Mersin
10. Beytullah ASİL - Eskişehir
11. Mehmet SERDAROĞLU - Kastamonu
12. Alim IŞIK - Kütahya
13. Hüseyin YILDIZ - Antalya
14. Mustafa KALAYCI - Konya
15. Osman ERTUĞRUL - Aksaray
16. Osman DURMUŞ - Kırıkkale
17. Behiç ÇELİK - Mersin
18. Hamza Hamit HOMRİŞ - Bursa
19. Necati ÖZENSOY - Bursa
20. Mehmet Akif PAKSOY - Kahramanmaraş
21. Kemalettin NALCI - Tekirdağ

GEREKÇE

Türkiye fındık piyasasında dünyada önemli ağırlığı olan bir ülke olmasına rağmen ürününü gerektiği biçimde değerlendirememektedir.

Ülkemizdeki fındık ekim alanları 16.06.1983 tarih ve 2844 sayılı yasa uygulanmadığı için her geçen gün artarak 650.000 hektara ulaşmıştır. Bir dönem fındığın satış garantisinin olması, yüksek taban fiyatı ile desteklenmesi özellikle Batı Karadeniz bölgesinin verimli, düz ve az meyilli arazilerinde de üretilmesine yol açmıştır.

Yeni üretim alanlarıyla birlikte üretim miktarı tabiat koşullarına bağlı olmakla birlikte yıllık 550-650 bin ton düzeyine çıkmıştır. Dünya fındık üretimi ise 800-900.000 ton olup, bizden sonra en fazla fındık üreten ülke 120.000 ton ile İtalya'dır. Görüldüğü gibi Türkiye dünya üretiminin yüzde 75'ini gerçekleştirmektedir.

Fındık bir orman bitkisi olarak, Doğu Karadeniz'in eğimli ve erozyona açık sahalar da başarılı bir koruma sağlaması nedeniyle bu bölgemiz açısından çok önemli bir fonksiyon icra etmektedir.

Ürünün ihracat fiyatı rekolte ile doğrudan ilişkili değildir. Fındığın dış fiyatı pazarlama stratejisi ile ilgilidir

Fındığın bahçeden toplanıp ihraç aşamasına kadar geçen sürede, manavın ve ihracatçının ürünü alıp işlemesi için önemli bir sermayeye ihtiyacı vardır. Bu sermaye çok az sayıda yurt dışı bağlantılı kişilerin elinde bulunmasından dolayı bir ihracat tekeli oluşmuştur. Bu tekelin kırılması için fındık ihracatının Eximbank (Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş) kredileri ile desteklenmesi, ayrıca alivresatışların önlenmesi için önemli bir rahatlama sağlayacaktır. Bu nedenden dolayı fındık ihracatının Eximbank kredisıyla desteklenmesi gerekmektedir.

Fındığın iç piyasada da yeterince tüketildiği söylenemez. Yaygın bir şekilde üretilen fındığın iç pazarda tüketimini artıracak tanıtım kampanyaları afrodizyak düzeyine düşürülmemelidir. Ürünün işlenerek satılması, çeşitlendirilmesi ve kalite artırımına ilişkin etkin çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Fındığın yoğun olarak kullanıldığı çikolata sanayi bölgesel ve sektörel olarak teşvik kapsamına alınmalı, fındığın tek ürün olduğu Doğu Karadeniz bölgesinde işsizliği önlemede önemli katkı sağlanacaktır.

Geçimini fındıktan temin eden yaklaşık 8 milyon insan, yanlış icraatlar ve fındık alım politikaları yüzünden, bugüne kadar hep sıkıntılı ve çaresiz dönemler yaşamışlardır. Yalnız fındık üreticisi değil, buna bağlı olarak esnaf, sanatkâr, küçük sanayici ve bütün yatırımcılar, ekonomik güçlük içerisinde. Karadeniz Bölgesinin bütün ekonomik dinamiklerini harekete geçirecek olan fındık için ödenen bedellerle gerekli maliyetler bile karşılanamamaktadır.

Fiyat tespitinde fındığın maliyetinin dikkate alınarak, üreticiye uygun kar sağlanması ve ihracatta güçlükler yaratmaması esas alınmalıdır. Asgari ihraç fiyatları tespit edilirken rakip ülkelerin fiyatları, dünya piyasası, dünya fındık üretimi ve ülkelerin tüketim eğilimleri dikkatle izlenmelidir. Asgari ihraç fiyatı en fazla fındık ihraç edebileceğimiz en yüksek fiyat olmalıdır. Fındık ithalatçısı konumundaki firmalar fındığın oynayan fiyatları karşısında Antepfıstığı, badem, ceviz ve yerfıstığına kayabilmektedir. Onun için fındığın dış fiyatı dolar bazında sabit ve istikrarlı olmalıdır.

Her yıl fındık zamanı gelince, neredeyse tüm doğu illerinden Karadeniz'e fındık toplamak için mevsimlik işçiler gelmektedir. Uzun ve tehlikeli bir karayolu ulaşımından sonra olumsuz hava şartları, göçebe çadırlarındaki kalabalık yaşam, elektriksizlik ve diğer zor şartlar bu işçilerin ve ailelerinin durumunu içler acısı kılmaktadır. Mevsimlik işçilerin yıllardır süren sorunlarına da çözüm üretilmelidir.

Fındık Tarım Satış Kooperatifleri, fındıktaki sorunları azaltacak önlemleri almada başarılı olamamışlardır. Fiskobirlik fındık piyasasındaki temel fonksiyonlarını yeteri kadar yerine getirememektedir. Fındıkta fiyat dalgalanmalarının önlenerek istikrarlı bir yapıya kavuşturulabilmesi için üretici birlikleri güçlü bir yapıya kavuşturulmalıdır. Fiskobirlik yüksek kar ettiği dönemlerde işletme giderleri haricindeki kazançtan ortaklarına kar payı dağıtımı şansına sahip olacaktır. Birliğin siyasi polemik ve tartışmalara çekilmemesine de gereken hassasiyet gösterilmelidir.

Fındıkta bir araştırma enstitüsü ihtiyacı iyiden iyiye hissedilmektedir. Ziraatından pazarlanmasına, endüstriyel ürün çeşitlendirmesinden fiyat politikasına, doğurduğu istihdamdan sosyal etkilerine kadar, fındıkla ilgili tüm unsurların akademisyen ve uzmanların yer aldığı Fındık Enstitüsünde ele alınması faydalı olacaktır. Üretici, tüccar ve sanayiciye doğrudan destek verebilecek bir AR-GE üssü, fındığın stratejik yönetimine önemli destek sağlayacaktır.

Tüm bu sorunları ve konunun üzerine eğilince ortaya çıkabilecek fındıkla ilgili tüm başka sorunları incelemek üzere bir Araştırma komisyonu kurulmasına ihtiyaç vardır.